आर्मी पब्लिक स्कूल अहमदनगर

P.T.1 Sanskrit Question Bank

कक्षा - सातवीं विषय - संस्कृत

प्रथमः पाठः सुभाषितानि

प्रश्न 1. पद्यांश पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत -

सत्येन धार्यते पृथ्वी सत्येन तपते रविः |

सत्येन वाति वायुश्च सर्वं सत्ये प्रतिष्ठितम् ||

क) एकपदेन उत्तरत -

1. पृथ्वी कथं धार्यते ?
2. कः सत्येन तपते ?

ख) पूर्णवाक्येन उत्तरत -

1. सत्येन किं किं भवति ?

ग) भाषिककार्यं -

1. सत्येन अत्र का विभक्ति ?

प्रश्न 2, रिक्तस्थानानि पूरयत -

1. पृथिव्यां ------------ रत्नानि | (त्रीणि \ त्रयः)
2. मूढैः ------------ रत्नसंज्ञा विधीयते | (पाषाणखंडेषु \ कांचनेषु)
3. पृथिवी ----------- धार्यते | सद्भिः\सत्येन)
4. ------------ संगतिम् कुर्वीतः | (सद्भिः\असद्भिः)
5. लोके वशीकृतिः ----------- | (क्षमा \ क्रोधः)

प्रश्न 3. प्रश्ननिर्माणं कुरुत -

1. मूढैः पाषाणखंडेषु रत्नसंज्ञा विधीयते |
2. सत्येन धार्यते पृथिवी |

3. <u>सद्भिः</u> संगतिम् कुर्वीतः |
4. त्यक्तलज्जः <u>सुखी</u> भवेत् |
5. <u>वायुः</u> सत्येन वाति |

प्रश्न 4. समानार्थक पदं मेलयत -

1. पृथ्वी	हस्ते
2. रविः	सज्जन्नैः
3. करे	संसारे
4. लोके	भानुः
5. सद्भिः	वसुन्धरा

प्रश्न 4. विपरीतार्थकं पदं मेलयत -

1. मित्रम्	आगन्तुम्
2. एकदा	प्रसन्न :
3. गन्तुम्	स्मृत्वा
4. क्रुद्धः	बहुधा
5. विस्मृत्य	शत्रुम्

प्रश्न 5. कोष्ठकात् शुद्धं अर्थं चित्वा लिखत -

1. विस्मयः ---------------- (आश्चर्यः\निश्चयः)
2. वसुंधरा --------------- (पृथ्वी \ जलम्)
3. वायुः ---------------- (रविः \ अनलः)
4. सद्भिः ---------------- (सजन्नैः \ असजन्नैः)
5. मूढैः ------------------- (मूर्खः \ शिक्षितैः)

द्वितीयः पाठः दुर्बुद्धिः विनश्यति

प्रश्न 1. गद्यांश पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत -

।)   तेषां तद् वचनं श्रुत्वा कूर्मः मित्राभ्याम् दत्तं वचनं विस्मृत्य कोपेन अवदत्- यूयम् भस्म खादत इति वदन्नेव कूर्मः आकाशात् पतितः गोपालकैः (पौराः) मारितश्च |

क - एकपदेन उत्तरत -

1. कूर्मः कस्मात् अपतत् ?

ख - पूर्णवाक्येन उत्तरत -

1. कूर्मः किं कोपेन अवदत् ?

ग. भाषिककार्यं -

1. 'दत्तं वचनं' अनयोः पदयोः विशेषणपदं किं ?

II

)अथ एकदा धीवराः तत्र आगच्छन्। ते अकथयन्- वयं श्वः मत्स्यकूर्मादीन् मारयिष्यामः। एतत् श्रुत्वा कूर्मः अवदत्-मित्रे! किं युवाभ्याम् धीवराणां वार्ता श्रुता? अधुना किम् अहं करोमि?" हंसौ अवदताम्-प्रातः यद् उचितं तत्कर्त्तव्यम्। कूर्मः अवदत्- मैवम्। तद् यथाऽहम् अन्यं ह्रदं गच्छामि तथा कुरुतम्। हंसौ अवदताम्-आवां किं करवाव?" कूर्मः अवदत्-अहं युवाभ्यां सह आकाशमार्गेण अन्यत्र गन्तुम् इच्छामि।

क) एकपदेन उत्तरत -

1. तत्र के आगच्छन् ?
2. कूर्मः केन मार्गेण गन्तुम् इच्छति स्म ?

ख) पूर्णवाक्येन उत्तरत -

1. धीवराः किम् अकथयन् ?

ग) भषिककार्यम् -

1. अहं युवाभ्यां सह आकाशमार्गेण अन्यत्र गन्तुम् इच्छामि अत्र वाक्ये द्वे अव्यय पदे के ?

प्रश्न 2 . एकपदेन उत्तरत -

1. कः आकाशमार्गेण अन्यत्र गन्तुम् इच्छति ?
2. कुर्मम् दृष्ट्वा के अधावन् ?
3. कः विनश्यति ?
4. धीवराः कुत्र आगच्छन् ?
5. हंसौ चंच्वा किम् आधारयताम् ?

प्रश्न 3 . समानार्थकपदानि मेलयत -

1. सरः	आकर्ण्य
2. कच्छपः	मत्सः
3. अपरः	तडागः
4. मीनः	अन्यः
5. श्रुत्वा	कूर्मः

प्रश्न 4 . मञ्जुषातः विलोमपदानि चित्वा लिखत -

(मित्राणाम् तिष्ठन् अपायः मूर्खः)

1. उपायः ------------
2. गच्छन् ------------
3. पण्डितः ------------
4. शत्रूणाम् -----------

तृतीयः पाठः स्वावलंबनम्

प्रश्न 1 .. गद्यांशं पठित्वा प्रश्नान् उत्तरत -

एकदा श्रीकंठ तेन सह तस्य गृहम् अगच्छत् | तत्र कृष्णमूर्तिः तस्य माता पिता च स्वशक्त्या श्रीकंठस्य आतिथ्यं अकुर्वन् | तस्य गृहे कोऽपि कर्मकरः नासीत् | एतत् दृष्ट्वा श्रीकंठ अकथयत् |

क - एकपदेन उत्तरत -

1. कस्य गृहे कर्मकरः न आसीत् ?

ख - पूर्णवाक्येन उत्तरत -

1. श्रीकंठः कस्य गृहं अगच्छत् ?

ग. भाषिककार्यं -

1. 'अकुर्वन्' अस्मिन् पदे कः धातुः ?

. प्रश्न 2 . कोष्ठकात् शुद्धं उत्तरं चित्वा एकपदेन उत्तरत -

1. एकस्मिन् वर्षे कति मासाः भवन्ति ? (एकादश \ द्वादश)
2. कति ऋतवः भवन्ति ? (षड् \ सप्त)
3. कृष्णमूर्तेः गृहे कोऽपि कः नासीत् ? (भृत्य \ अतिथिः)
4. कस्य पिता समृद्धः आसीत् ? कृष्णमूर्तेः \ श्रीकण्ठस्य)
5. तस्मिन् विशाले भवने कति स्तंभाः आसन् ? (त्रिंशत् \ चत्वारिंशत्)

प्रश्न 3 . उचित संख्यापदैः रिक्तस्थानानि पूरयत -

1. पात्रे (24) ------------ फलानि सन्ति | (चत्वारिशत् \ चतुर्विंशतिः)
2. कक्षायाम् (50) ------------- छात्राः सन्ति | (पंचाशत् \ पंचदश)
3. क्षेत्रे (20) ----------- कृषकाः कार्यं कुर्वन्ति | (विंशतिः \ दश)
4. फरवरी मासे (28) ------------ दिनानि भवन्ति | (त्रिंशत् \ अष्टाविंशतिः)
5. सप्ताहे (7) -------------- दिनानि सन्ति | (अष्ट \ सप्त)

प्रश्न 4 . किम् शब्दस्य उचितरुपैः रिक्तस्थानानि पूरयत -

1. ----------- मालाः ? (कः \ काः)
2. ----------- पुष्पम् ? (किम् \ कान)
3. ----------- पुष्पाणि ? (के \ कानि)

4. ---------- मूषकः ? (कः \ का)

5. ----------- लेखनी ? (कः \ का)

प्रश्न 5 . समय लिखत

(द्विवादनं , सपाद द्विवादनं , सार्ध अष्टवादनं , पादोन एकादशवादनं)

प्रश्न 6 . मञ्जूषातः उचित पदं चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत -

(माता - पिता च, सुखसाधनानि, पिता, सेवकाः, मित्रे, गृहम्, विशाले, स्तम्भाः)

कृष्णमूर्तिः श्रीकण्ठश्च ------------- अस्ताम् | श्रीकण्ठश्च --------------- समृद्धः आसीत् | अतः तस्य भवने सर्वविधानि ------------ आसन् | तस्मिन् ---------- भवने चत्वारिंशत् ----------

आसन् | तत्र दश -------------- निरन्तरं कार्यं कुर्वन्ति स्म | परं कृष्णमूर्तेः ------------ निर्धनौ कृषकदम्पती | तस्य -------------- आडम्बरविहीनं साधारणं च आसीत् |